

En reform för datadelning (SOU 2023:96)

[Fi2024/00259]

Inledning

Universitets- och högskolerådet (UHR) lämnar synpunkter på de avsnitt i betänkandet som är relevanta för myndighetens verksamhetsområde.

UHR är övervägande positiv till de förslag som ges i betänkandet som syftar till tydligare reglering av området interoperabilitet som tas upp i **kapitel 3 En effektivare offentlig förvaltning kräver interoperabilitet**.

UHR delar utredningens slutsats att bristen på styrning är en grundorsak till många av övriga identifierade brister. Frånvaron av direkt styrning har resulterat i att varje myndighet utvecklar sina egna lösningar utifrån sitt perspektiv - och det finns inga incitament att bygga en interoperabilitet.

När det gäller lagens potentiella genomslag anser dock UHR att det finns risk att den inte kommer att bli tillräckligt styrande i förhållande till andra regleringar som kan påverka inom området. UHR betonar vikten av att offentlig sektor/UHR ges förutsättningar att svara upp även mot kommande EU -krav, -mål och -initiativ inom området i närtid och på sikt.

UHR stödjer utredningens förslag att registerförfattningar och sekretesslagstiftning ska utredas, då dessa ofta utgör hinder för datadelning. (**avsnitt 9.11.2 Registerförfattningar och offentlighetsoch sekretesslagen**).

Sammanfattning

- UHR menar att det är en brist att utredningen inte särskilt tar upp högskolesektorn och den sektorspecifika interoperabiliteten inom högskolesektorn. (2.4.3)
- UHR anser inte att utredningen tillräckligt tydligt har redogjort hur nationell och sektorspecifik lösning ska förhålla sig till varandra. (9.2)
- UHR anser att definiera vilken datadelning som är "mest angelägen" kan bli en källa till problem. (9.3)
- UHR ser en risk om privata aktörer inte omfattas inte av lagförslaget. (9.4.1)
- UHR menar att det vore det önskvärt att hänsyn tas till standarder som är vedertagna inom EU men inte är rättsligt reglerade. (9.4.2)
- UHR ser en möjlig risk med att kravet att använda de nationella interoperabilitetslösningarna kan äventyra befintliga lösningar inom högskolesektorn. (9.6.1)
- UHR menar att det är viktigt att Diggs roll tydliggörs. (9.7.1)

2.4.3 Offentlig förvaltning

Enligt den definitionen som föreslås i betänkandet ingår statliga myndigheter, kommuner, kommunalförbund, regioner och kommunala bolag i den offentliga förvaltningen. UHR menar att det är en brist att utredningen inte särskilt tar upp högskolesektorn och den sektorspecifika interoperabiliteten inom högskolesektorn som finns i Sverige.

Interoperabiliteten inom högskolesektorn möjliggörs genom att studiedokumentationssystemet Ladok interagerar med antagningssystemet NyA. Ladok ingår i EMREX nätverket¹, där även UHR är associerad medlem, som har utvecklat standarden ELMO för att utbyta data inom högskolesektorn internationellt.

9.2 En reform för att uppnå interoperabilitet vid datadelning

Här föreslår utredningen att den offentliga förvaltningen ska bli skyldig att använda nationella interoperabilitetslösningar och att dessa lösningar ska tas fram i samarbete mellan myndigheter.

UHR delar utredningens syn att samarbetet och involveringen av relevanta aktörer är ytterst viktig vid framtagandet av standarder. För UHR är det angeläget att det tas hänsyn till sektorspecifika lösningar då UHR genomför antagning till högskoleutbildning på uppdrag av lärosäten.

UHR anser inte att utredningen tillräckligt tydligt har redogjort hur nationell och sektorspecifik lösning ska förhålla sig till varandra när en myndighet utför uppdrag för en annan myndighet där det finns en etablerad sektorspecifik interoperabilitetslösning. Vid sådana fall är det svårt att avvika från att använda en viss sektorslösning utan att genomförandet av myndighetens uppdrag blir alltför komplext.

9.3 Politiskt mål: Den offentliga förvaltningen ska vara fullt interoperabel

Utredningen föreslår att offentlig förvaltnings mest angelägna datadelning ska vara interoperabel senast år 2030. Betänkandet menar att "ett mål bör vara mätbart" och utifrån detta finns kanske skäl att göra viss avgränsning.

Det är svårt att definiera vad som är "mest angeläget" vilket UHR anser att det kan bli en källa till problem.

9.4.1 Lagen ska tillämpas av offentlig förvaltning

Privata aktörer omfattas inte av lagförslaget. UHR ser risk att detta kan påverka möjligheten att tillgodose de behov som finns vid upphandling av

---

¹ Se här <https://emrex.eu/sweden/>

privata aktörer. Även om krav kan ställas i upphandlingar så är det inte säkert att dessa krav accepteras.

9.4.2 Lagens avgränsning mot andra författningar

Här föreslår utredningen att det EU-rättsliga kravet ska ha företräde framför den nationella regleringen (s 210). Detta är bra men tar inte hänsyn till standarder som har utvecklats inom EU men inte är rättsligt reglerade. Det rör bland annat European Digital Credentials (EDC)² inom ramen för Europass som möjliggör för studenter att dela data om utfärdade examina vid ansökan om bedömning av utländsk utbildning för antagning eller arbetsmarknad. Det europeiska kvalitetssäkringsregistret (DEQAR) som innehåller europeiska ländernas erkända universitet bygger också på standarden ELM.

UHR menar därför att det vore det önskvärt att hänsyn tas till standarder som inte är rättsligt reglerade men vedertagna inom EU samt att vid framtagandet av nationella interoperabilitetslösningar hänsyn tas till andra internationella fungerande standarder.

9.6.1 Nationella interoperabilitetslösningar ska användas vid datadelning

Här beskriver utredningen, s224, att det är viktigt att redan existerande lösningar tas till vara vid framtagandet av nationella interoperabilitetslösningar, och att redan befintliga lösningar beskrivs i kapitel 4.

UHR vill påpeka att interoperabilitetslösningar inom högskolesektorn inte tas upp i kapitel 4.

UHR ser en möjlig risk med att kravet på att använda de nationella interoperabilitetslösningarna som kan äventyra befintliga lösningar inom sektorn som användes idag.

9.7.1 Digg ska ta fram nationella interoperabilitetslösningar i samarbete

UHR noterar att Myndigheten för digital förvaltning (Digg) föreslås vara en central aktör med ett omfattande uppdrag inom området. UHR menar att det är viktigt att Diggs roll tydliggörs, då det är av yttersta vikt att samarbetet med myndigheter och andra aktörer fungerar väl. UHR föreslår att detta löpande följs upp och redovisas till regeringen som en del av övrig rapportering.

---

² Se <https://europass.europa.eu/en/europass-tools/european-digital-credentials>

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Eino Örnfeldt efter föredragning av utredare Martin Krebsler i närvaro av avdelningscheferna Linda Norman Torvang och enhetschef Jules Olivier. I den slutliga beredningen har även senior rådgivare Mats Embertsén deltagit.

Eino Örnfeldt

Martin Krebsler, föredragande

Expedieras till:

Finansdepartementet, fi.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till
fi.ofa.dof.remissler@regeringskansliet.se